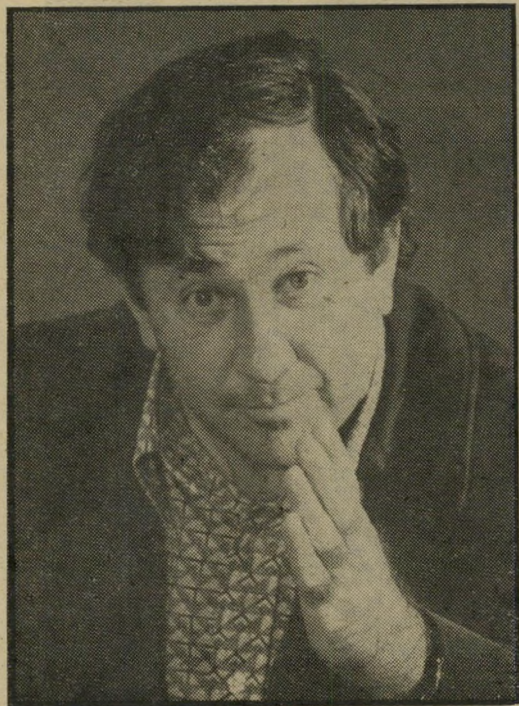

אל ניתן לחריג להפוך לנורמה

אני חשבת, ברוב תמימותי, כי עקרון טוהר הנשק הוא מאשיות צה"ל, ואם רמטכ"ל צה"ל אינו מקפיד על קיום עקרון יסוד זה חייב הדרג הפוליטי לבקרו, ואם צריך — גם להחליפו. סמכויותיו החוקיות של הרמטכ"ל נובעות מהחוקיקה הנעשית בכנסת; לכן חייבת הכנסת לעקוב בדחילו ורחימו אחרי ביצוע חוקיה ואם מתברר כי ניתנו סמכויות נרחבות מדי לבעל שררה, על הכנסת לשנות את החוק ולצמצם את הסמכויות.

עוד שנים רבות נצרך להחזיק צבא מודרני וגדול, הבנוי על הרעיון של צבא העם. זאת עד לכינון השלום עם העולם הערבי הסובב אותנו וגם הרבה שנים לאחר מכן, כדי לערוב לעצם קיומו של השלום. עם כל חשיבותה של המשימעת הצבאית הנחרצת והמוחלטת, ישנם שני עקרונות נעלים ממנה הנותנים את טעם החיים לשירות הצבאי:

העקרון הראשון עניינו להשתמש בכוח הצבאי לשם הגנה על הומונינו והמוסר ולשם קידום; זאת, מתוך חינוך ושכנוע עצמי עמוק, כי הקפדה על אמות מידה של הומונינו ומוסר תואמת את האינטרס והצדק הפנימי של מדינת-ישראל ושל הגשמת הרעיון הציוני.

העקרון השני עניינו קיום רעיון המיטטר הדמוקרטי, על פיו כפוף הצבא למוסדות הפוליטיים הנבחרים על-ידי העם: הכנסת, הממשלה והרשויות המישפטיות. מי שמערער על עקרון זה, בהופכו את ההיררכיה הצבאית למימסד מקודש שאין עוררין על החלטותיו, מנסה, באורח בלתי-מודע, להפוך את היוצרות ולהעניק הכשר להצבת המימסד והשיקול הצבאיים מעל המימסד והשיקול הפוליטיים. אם אתה חסיד הרעיון הדמוקרטי, אל תברר מן הוויכוח הציוני גם בעניינים של „ציפור הנפש“ — אם אתה חושב כי הצבא צריך להיות כפוף לרשות המדינית הדמוקרטית, אל תהפוך את הצבא למערכת מקודשת אלא להיפך, עליד לעודד ביקורת ציבורית שתביא לשינויים.

הבה ניחלץ כולנו ואל ניתן לחריגים להפוך לנורמה.

ח"כ מאיר פעיל, תל-אביב

● מיכתב זה נשלח ל„מעריב“ ולא פורסם.

בכיכר השוק היא מעשה זוועה, כן הטלת פצצות ופגזים ממטוסים, מתותחים וממרגמות, אל מקום דומה היא מעשה לא ייעשה, לא מבחינת התועלת המדינית וגם לא מבחינת אמות המידה האנושיות והמוסריות (כן! יואב גלבר, מוסריות), הראויות להתמודד עם הטכנולוגיה של סוף המאה ה-20.

כדי להמחיש את כוונתי אביא דוגמה: היה זה במערכה על ירושלים, ב-5 ובי-6 ביוני 1967, בשני הימים הראשונים של מלחמת-ששת-הימים. בהר-הצופים הנצור, אשר מזה שבועות היה מנותק והכוחות הישראליים לא התחלפו בו, שרת קצין תותחנים אחד ויחיד, סגן-מישנה בתקופת שירות החובה שלו. קצין זה, אשר מתוקף היותו בהר-הצופים פעל בעצם בעורף האויב, שימש קצין בתצפית עבור הרבה יחידות תותחנים ומרגמות כבדות שפעלו בכל גזרות ירושלים, ועשה מלאכה יעילה ונאמנה. כל זאת תחת אש רצופה של הלגיון הערבי, אשר העסיקה את הר-הצופים. בעידוד דריחא של הפעילות הקרבית קיבל קצין תותחנים זה פקודה ברשת הקשר של התותחנים, לטווח במיספר פצצות מרגמה כבדה את חצר הר-הבית בעיר-העתיקה, שהיתה עדיין בידי הערבים. קצין צעיר זה, כבן 20, צפה אל חצר הר-הבית מעמדת התצפית שלו על גג בניין הפקולטה למדעי היהדות לשעבר בהר-הצופים. לפני שנתן את פקודת האש הירחר בשתי הכיפות המזדקרות בחצר הר-הבית, בכיפה הזהובה של מיסגד עומר (כיפת הסלע) ובכיפה המוסכפת של מיסגד אל-אקצה, והחליט לטלף את המפקד הבכיר של הר-הצופים באמרו: „שמע נא, מלך“ (כך כונה באותם ימים מפקד ההר), זה עתה קיבלתי פקודה ברשת התותחנים לטווח את חצר הר-הבית. נכון, כדי לטווח אני צריך לירות רק כמה פצצות מרגמה כבדה, בוודאי פחות מעשר, אבל מי יתקע לידי שלא תיפול פצצת מרגמה על הכיפה הזהובה או על הכיפה הסכופה. אינני בטוח שפגיעה כזו היא הדבר הרצוי ביותר לאינטרס הישראלי. אגא, בדוק נא מהדש את הפקודה והודיעני את ההחלטה הסופית. מפקד הר-הצופים התקשר עם הממונים ברשת הפיקוד והם ביטלו מייד את פקודת הטיווח על הר-הבית.

אלה קציניך ישראל. צא ולמד מהם ד"ר יואב גלבר, ודי לחכימה ברמיזה.

בהמשך רשימתו מנסה ד"ר גלבר להוכיח, באותות ובמופתים, כי הרמטכ"ל נהג בחומרה רבה בחיילים ובמפקדים שנכשלו במעשי ביוה ואפילו הביא דוגמה של הענשת „כמה קצינים מצויינים ורס"ר ותיק, שנש" פטו על-ידי המח"ט רפול על ששלחו ידם בביות מזכרות מעוטות-יער. באחת הפעולות שלפני מלחמת-ששת-הימים, לאחר שהורה בתפילה לרצח לאגעת מחוט ועד שרוך נעל. דוגמה זו מעוררת שתי שאלות:

● מדוע לא ניתנו פקודות ותדריכים מפורשים ליחידות צה"ל ערב התחלת מיבצע ליטאני, שנועד להתבצע באזור מאוכלס בצפיפות, שלא לרצוח שבויים ואזרחים ערביים? או שמא ניתנו הוראות מפורשות בכיוון קצת אחר?

דומה כי אליבא ד'יואב גלבר, ואולי אף אליבא ד'רפול, מסתיים גבול המוסר וההומונינו באי לקיחת שלל וביוה. עד כאן מוכנה, כנראה, אסכולה זו להפעיל את המישימעת הצבאית, תוך הימנעות מפורשת משימוש במונחים „טוהר הנשק“ ו„מוסר לחימה“ ותוך הדגשה כי עסקינן ב„מישימעת“ ואולי רק ב„נקיון הרצח הנשק“. מה בדבר ערכי מוסר והומונינו שמעבר לביוה ולשלל?

בסוף רשימתו יוצא ד"ר יואב גלבר מכליו, בהתקופת את „המערכת הפוליטית על כל קטביה... שאיבדה ראשו-נה את בלמי הריסון העצמי והחלה פוגעת באשיות הצבא... בעידעור סמכויותיו החוקיות של מפקד צבא — היום בתחום החנינה, מחר אולי בהפעלת צה"ל בי שטחים, ומחרתיים, מי יודע? אולי בהכרזה על כוננות בצבא.“

קראתי פעם ועוד פעם את רשימתו של ד"ר יואב גלבר ב„מעריב“ מה-10 ביולי 1979 ואינני מוכן, גם עתה, להאמין למראה עיני. הגם ההיסטוריון בכלל אלה שנותנים גושפנקה להזנחת עקרון טוהר-הנשק בצה"ל! ראשית, מעמיד ד"ר גלבר את המישימעת בצבא מול תורת המוסר כהאי לישנא: „את בעיות הפגיעה באזרחים, בשבויים, האונס והבזיה, פותרים בצבאות השונים במישימעת המישימעת הצבאית ואין הם נוקקים לשם כך לתורת המוסר... במקום שחוטבים עצים ניתנים שבבים (שימילב כיצד משתמש ד"ר גלבר, מילה במילה, בנימוקים של סטאלין), מי שאיננו חוטב גם איננו מתיו.“

עצור, נא, יואב גלבר היקר ואמור: האם בצבא הגרמני הנאצי היתה חסרה מישימעת צבאית? או שמא השתלקה גרמניה של אותם ימים מערכים נעלים הרבה יותר מהשר מישימעת, אפילו עד כדי שימוש במישימעת הלאומית והצבאית והכפפתה למטרה של ביצוע מעשי-זוועה ביהודים ואף באחרים.

קום, יואב, וענה, קבל עם ועדה, על השאלה הבאה: אם יורדת פקודה בניירות המישימעת הצבאית האוסרת לקחת שבויים והמצווה להרוג, בו במקום, כל ערבי אשר נראה נושא נשק, גם לאחר שהניח או זרק את נשקו, האם צריך לבצע פקודה כזו? או שמא מן הראוי שלא לבצע ולהעמיד לדין את יום הפקודה, בדרג הגבוה ביותר, ואת מבצעה. זאת על שום שהפרו חוק ומוסר, בבצעם פקודה בלתי-חוקית בעליל, פקודה אשר מצפונם היה צריך להתקומם נגדה ולא להניח להם לבצעה.

ד"ר גלבר מגלה הבנה מופלגת לאתגרי המילחמה המודרנית בטענו: „טייסיים שפגעו באזרחים אגב הפציצם את מטרותיהם לא הועמדו מעולם במיבחן הביקורת של טוהר הנשק.“ האמנם, יואב גלבר, אתה מתכוון גם לטייסיים הגרמנים שהפציצו את גרניקה בצפון ספרד? או שמא זקוק אתה לתיזכורת, בדרך-עצמך מבט הטוף נוסף אל תמונתו של פראקסו? ד"ר גלבר ממשיך: „התותחנים שהפגינו בראשית מלחמת ההתשה את ערי התעלה, הוערכו לפי דיוק פגיעותיהם ולא לפי מיספר האזרחים שנחרגו שם.“ אני מקשה על יואב גלבר ושואל: לפי מה יש להעריך את תותחני הלגיון הערבי, שהפגינו את ירושלים העברית ללא אבחנה בתקופת מלחמת העצמאות ובפתיחת מלחמת-ששת-הימים?

אחר-כך מנסה ד"ר גלבר להסביר, כי כדיון המטוס והתותח כן דיון הטנק, ולכן אל לנו „להתלבש“ יותר מדי בעניין טוהר הנשק דווקא על הלוחם הרגיל, המש-תמש ברובה, ברימון, במיקלע ובתת-מיקלע. הרי לך הכשר מודרני למעשי-זוועה, עטוף במסווה של מילחמה בצביעות, לאמור: מה שמותר לעשות באמצעות המטוס, התותח, הרקטה והטנק — כשהלוחמים המפעילים אותם אינם רואים ואינם חשים בתוצאות מעשיהם — מותר לעשות גם על-ידי כלי-הנשק הנמצאים ברשות הלוחם הרגיל, הרואה מקרוב את תוצאות מעשיו.

מדוע לא יקום אדם יהודי ויאמר: דווקא משום שאמצעי הלחימה המודרניים עלולים להביא הרבה מכאוב וזוועה, מבלי שהלוחמים רואים בפועל את תוצאות מעשיהם, אלמד את הלוחמים ואת מפקדיהם להפעיל כלי-נשק כאלה תוך בקרה על השכל. דווקא משום שהפצצות והפגוזות של אזרחים גורמות נזק פוליטי, אמנע בדרך כלל מלבצע מעשים כאלה. דווקא משום שהטלת פצצה ממטוס או פגז מותחת אל תוככי שוק, או רחוב הומה, היא מעשה נבלה בדיוק כמו הנחה של מיטען חומרי-נפץ בשוק או ברחוב, דווקא משום כך לא אשתמש בשיטות כאלה.

אם ברצונך להימנע מצביעות, יואב גלבר, הואל נא לגזור גזירה שווה בדיוק בכיוון ההפוך מזה שנקטת. אותה אמת-מידה אנושית ומוסרית המחייבת לוחם רגלי לא לפגוע בשבויים ובאזרחים בלתי-חמושים, צריכה לחייב גם את הממונים על הפעלת המטוסים ועל שילוח הפגזים והרקטות ארוכי-הטווח. ככל שהנחת פצצה

נשיאים של רוח

ונשיאה), של „בני ברית“ ו„נשות הדסה“, אין אפילו ל„נשיא“ אחד 10,000 חברים רשומים, מתוך קהילה של ששה מיליוני יהודים אמריקאים. את הפיקציה הזו, של חבורת עסקנים המשועבדת נפשית, רוחנית וכלכלית לממשלות-ישראל (של המערך והליכוד), מקבלים עורכי וכתבי העיתונות הישראלית כמובנת מאליה, מבלי שכתב מוכשר אחד ייצא ויחפור מה (ומי?) עומד מאחורי הצהרות ההבל, התמיכה והחנופה לראשי ממשלת-ישראל, ונגד המימשל האמרי-קאי.

הנשיאים באו לישראל כדי להביע את התנגדותם לתנחלות יהודית בגדה המערבית. הנשיאים חזרו מישראל, אחרי שהודיעו כי הם תומכים בהנתחלות כזו.

בראשית היו נשיאים, גשם של נדבות וגם רוח. הרוח היתה חלוצית, והגשם הפרה את הקרקע הפוריה של המגבית והבונדס. הנשיאים, שהתמכרו לנדבותיהם, התאגדו בוועידת הנשיאים. במרוצת השנים גדלו הצרכים והמגבית שקעה במקור מה, כמים עומדים ביצה גדולה שנוצרת אחרי הגשם. הנשיאים המשיכו להתנשא. הרוח חללה להיות חלוצית — היא הפכה להיות „רוח“, כלשון הסלאנג הישראלי. עכשיו יש לנו נשיאים עם הרבה רוח וגשם אין.

„ועידת הנשיאים של האירגונים היהודים האמרי-קאיים“ היא שם יפה מאד, אך פרט לשני נשיאים (נשיא

בכל שבוע מופיע „נשיא“ אחר מעל דפי העיתונות האמריקאית הגדולה (שהסיקה משתיקת עמיתיה בי-ישראל, כי הנשיאים המתנשאים יש להם יסוד להכריז על עצמם כעל אלה) וחותרם בשמו על שקר אחר של התעמולה הישראלית הרישמית. להקת הנשיאים מקבלת את תווי הפארטיטורה שלה מירושלים, חוזרת עליה במשרדי השגרירות בווא-שינגטון, ויוצאת לשרות הופעות ברחבי היבשת. לשקר אין רגליים, אך יש לו נשיאים. ששה מיליוני היהודים בארצות-הברית אינם טיפ-שיס. רק כמה מאות אלפים מהם מוכנים לקבל את התורה החדשה מציון, של „שתי גדות“ לקו הירוק, „זו שלנו, זו גם כן“ ולהאזין בשלוות נפש להימונן (המשך בעמוד 64)

אלכם מיסים, ניירוק